

## İndirilme Tarihi

05.03.2026 17:25:07

## ARK 519 - HELLEN TOPLUMUNDA DİNSEL YAŞAM - Sosyal Bilimler Enstitüsü - Arkeoloji Ana Bilim Dalı

### Genel Bilgiler

#### Dersin Amacı

Bu dersin amacı, Hellen toplumunda dinsel yaşamın temel dinamiklerini, tanrı-insan ilişkilerini, ritüel pratikleri, kutsal alan organizasyonunu, kahraman kültürlerini, gizem dinlerini ve din-toplum-siyaset etkileşimini bütüncül bir bakış açısıyla incelemektir. Ders, öğrencilerin Hellen dinini yalnızca mitolojik bir anlatı olarak değil, aynı zamanda toplumsal kimliği, siyasal yapıyı, kültürel üretimi ve gündelik yaşamı şekillendiren bir unsur olarak kavramalarını hedefler.

#### Dersin İçeriği

Bu derste Hellen dininin çoktanrılı yapısı, kutsal alanlar ve tapınak mimarisi, ritüeller ve kült pratikleri, kehanet merkezleri, gizem kültürleri, kahraman kültürleri, kadınların ve yabancıların dinsel yaşamdaki rollerin ve dinin geçirdiği dönüşümler incelenir. Yazılı kaynaklar, arkeolojik bulgular ve epigrafik veriler eşliğinde dinin toplumsal işlevi analiz edilir.

#### Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

#### Projeksiyon

#### Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

#### Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)

#### Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Ders kapsamında Hellen toplumunun dinsel yaşamı, mitolojik anlatılar ve bu anlatıların kült pratikleri, toplumsal hafıza, ritüel düzeni yapılar, anıtlar ve diğer arkeolojik kanıtlarla, bunların polis kimliği içindeki işlevleri bağlamında ele alınacaktır. Tüm bunların bütüncül değerlendirmesiyle öğrencinin antik çağ Hellen toplumunun genel dinsel yapısını anlaması sağlanacaktır.

#### Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

#### Araş. Gör. Rümeyza Olutaş

#### Dersin Verilişi

#### Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)

#### Dersi Veren Öğretim Elemanları

#### Doç. Dr. Bilsen Şerife Özdemir

### Program Çıktısı

- Hellen dininin temel kavramlarını, tanrı-insan ilişkilerini ve polis yapısı içerisindeki dinsel işlevleri tanımlar.
- Hellen mitolojisini oluşturan anlatıları, ritüellerle ve kült pratikleriyle ilişkilendirerek açıklar.
- Hellen dünyasında kahraman kültürleri, gizem dinleri ve kehanet merkezlerinin toplumsal ve dinsel rolünü değerlendirir.
- Arkeolojik, epigrafik ve yazılı kaynakları bir arada kullanarak Hellen dinsel yaşamına dair bütüncül yorumlar üretir.
- Dinsel uygulamaların günlük yaşam, toplumsal yapı ve kimlik inşası üzerindeki etkilerini açıklar.

### Haftalık İçerikler

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	Kavramsal okumalar: R.A. Segal, Mit, 2012.		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Hellen Dinine Giriş: Kavramlar, Yaklaşımlar, Kaynaklar Hellen dininin temel tanımları (polytheism, polis-religion) Antik kaynak türleri: mitografi, epigrafi, arkeolojik materyal Ritüel merkezli din anlayışı Mit-ritüel ilişkisine giriş	
2	Yunan Mitolojisinin ana kaynağı Hesiodos Okumaları		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Hellen Dinine Giriş: Kavramlar, Yaklaşımlar, Kaynaklar Hellen dininin temel tanımları (polytheism, polis-religion) Antik kaynak türleri: mitografi, epigrafi, arkeolojik materyal Ritüel merkezli din anlayışı Mit-ritüel ilişkisine giriş	
3	Hesiodos ve Homeros Okumaları		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Yunan Mitolojisinin ana kaynakları: Hesiodos ve Homeros	
4	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma, 1997.; A. Erhat, Mitoloji Sözlüğü, 2007; Kaynaklarından Zeus-Hera Maddeleri Okuma		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Panteon ve Tanrılar Dünyası: Olimpos tanrılarının işlevleri Tanrıların yerel varyasyonları Teogoni ve kozmogoni anlatıları Tanrısal hiyerarşi	

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
5	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma, 1997. sil A. Erhat, Mitoloji Sözlüğü, 2007 Kaynaklarından Athena, Aphrodite, Demeter, Persephone maddelerini okuma		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Kutsal Alanlar ve Tapınak Organizasyonu: Temenos kavramı Tapınak mimarisi: naos, pronaos, sekos Kutsal yollar ve giriş ritüelleri Panhellenik merkezler (Delphi, Olympia)	
6	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma, 1997; A. Erhat, Mitoloji Sözlüğü, 2007. Kaynaklarından Apollon, Artemis maddelerinin okunması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Ritüeller, Kurban Uygulamaları ve Adak Kültürü: Kurban türleri ve ritüel sıralaması Adak nesnelere: figürinler, silahlar, takılar Libasyon, tütsü, kutsal ateş Toplumsal ritüellerde sembolik anlamlar	
7	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma, 1997; A. Erhat, Mitoloji Sözlüğü, 2007 Kaynaklarından Poseidon, Hades, Hermes, Dionysos maddelerinin okunması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Festivaller ve Polis Kimliği: Panathenaia, Dionysia, Thesmophoria Festivallerin toplumsal örgütlenmeye etkisi Dinsel takvim sistemi Yurttaşlık ve festival ilişkisi	
8				Ara sınav	
9	S. Fry, Kahramanlar, 2022 Kaynağından temel kavramlar ile ilgili kahramanların maddelerinin okunması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Kahramanlık kavramının ortaya çıkışı ve Yunan Dinsel Yaşamında Kahraman Kültü: Herakles, Akhilleus, Theseus ve Perseus	
10	Ç. Dürüşken, Roma Dini, 2017 Genel okuma		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Gizem Kültleri (Eleusis, Dionysos ve Orfik Gelenek) Gizem ritüellerinin yapısı Telesterion ve inisiyasyon süreçleri Orfik kozmoloji Ölüm sonrası kurtuluş düşüncesi	
11	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma, 1997 Kaynağından Saturnus Maddesi okuması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Gizem Kültleri (Eleusis, Dionysos ve Orfik Gelenek) Gizem ritüellerinin yapısı Telesterion ve inisiyasyon süreçleri Orfik kozmoloji Ölüm sonrası kurtuluş düşüncesi Toplumda Din Kadınların ritüellerdeki konumu Kölelerin dini katılımı Toplumsal cinsiyet ve din ilişkisi	
12	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma 1997 Kaynağından Mars ve Bacchus Maddeleri Okuması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Toplumda Din Kadınların ritüellerdeki konumu Kölelerin dini katılımı Toplumsal cinsiyet ve din ilişkisi Roma Tanrıları: Mars, Bacchus	
13	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü, Yunan ve Roma , 1997 Kaynağından Venüs ve Ceres Maddelerinin Okunması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Toplumda Din Kadınların ritüellerdeki konumu Kölelerin dini katılımı Toplumsal cinsiyet ve din ilişkisi Roma Tanrıları: Venus, Ceres	
14	P. Grimal, Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma, 1997 Kaynağından Diana ve Minerva Maddelerinin okunması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Hellenistik Dönemde Din ve Senkretizm Krallık kültürleri: ruler cult Doğu-Batı sentezi (Isis, Serapis) Hellen dininin dönüşümü	
15	Ç. Dürüşken, Roma'nın Gizem Dinleri /Antik Çağ'da Yaşamın ve Ölümün Bilinmezine Yolculuk, 2001 Kaynağından Meter Magna, İsis, Mithras başlıklarının okunması		Konu Anlatımı ve Görsel Sunum (Resim, Çizim, Video, Harita, vb.)	Genel Değerlendirme: Hellen Dininin Toplumsal İşlevi: Din-toplum-kimlik üçgeninin değerlendirilmesi Öğrenci sunumları / ikonografi yorumlamaları Final tartışması: Ritüelin toplumdaki rolü Ders genel özet ve kapanış	
16				Final Sınavı	

## İş Yükleri

<b>Aktiviteler</b>	<b>Sayısı</b>	<b>Süresi (saat)</b>
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	5	10,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	5	10,00
Araştırma Sunumu	2	1,00
Ara Sınav Hazırlık	3	6,00
Final Sınavı Hazırlık	4	6,00
Seminer	2	4,00
Tartışmalı Ders	6	6,00

## Değerlendirme

<b>Aktiviteler</b>	<b>Ağırlığı (%)</b>
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15
<b>Ö.Ç. 1</b>	5	5	5	5	3	3	5	5	5		5		5	5	1
<b>Ö.Ç. 2</b>	5	4		4	2			5	2	4	5	4	3	4	4
<b>Ö.Ç. 3</b>	4		4	3	4	4	2	5	3	4	3	4	5		3
<b>Ö.Ç. 4</b>	4	5	3	5	3	4	4	3	4	5	5		4	5	2
<b>Ö.Ç. 5</b>	4	3	5	2	4	2				5	4			3	4

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanının güncel ve temel bilgilerine etik kurallar çerçevesinde bir arada sahip olur.
- P.Ç. 2 :** Alanında lisans eğitiminde edindiği tüm pratik ve kuramsal bilgileri eleştirel düzeyde yorumlar ve değerlendirir ayrıca uygulama bilgilerini arazide ve ilgili birimde uzman düzeyinde kullanır, sorunları tanımlar, analiz eder, araştırmaya ve kanıtlara dayalı çözümler önerir.
- P.Ç. 3 :** Arkeolojik verileri görsel ve sözel çerçevede teknolojik araçlar ile kayıt altına alır.
- P.Ç. 4 :** Alanında edindiği bilgi ve tecrübeleri etik kurallar çerçevesinde ele alarak ulusal ve uluslararası düzeyde yazılı ve sözlü iletişim yoluyla uzman düzeyinde aktarabilme becerisine sahip olur ve uygular.
- P.Ç. 5 :** Alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası düzeydeki çalışma ve projeleri uzman düzeyinde bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 6 :** Alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası düzeydeki çalışma ve projelerde karşılaşılabilecek sorunları çözmek üzere uzmanlık düzeyinde sorumluluk alır.
- P.Ç. 7 :** Alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası çalışma ve projelerde strateji belirleyerek etkinlikleri etik kurallar çerçevesinde planlar, yönetir ve uygular.
- P.Ç. 8 :** Alanı ile ilgili güncel konuları ulusal ve uluslararası düzeyde topluma iletebilme ve toplumu bilgilendirme yetkinliğine uzman düzeyde sahip olur.
- P.Ç. 9 :** Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması ve sonuçlarının duyurulmasında toplumsal, bilimsel ve etik değerlere uygun şekilde hareket eder.
- P.Ç. 10 :** Arkeolojinin uygulamasında mevzuat; malzemenin sunum ve koruma incelemelerinde müzecilik, eserlerin dokümantasyonu kapsamında kataloglama bilgi ve becerilerini uzman düzeyinde uygular.
- P.Ç. 11 :** Alan uygulamaları dışında Arkeolojik verilerin yazılı ve görsel olarak değerlendirildiği depo / laboratuvar ortamında uzman düzeyinde çalışma becerisine sahip olur.
- P.Ç. 12 :** Alanı ile ilgili öğrenme gereksinimlerini belirleyerek, kültürel miras bilincine sahip, bu mirası koruma ve toplumu bilinçlendirmeye karşı duyarlı, vizyonu geniş, yaşam boyu öğrenmeye açık, etik kurallara uygun hareket eden bir birey olmayı hedefler.
- P.Ç. 13 :** Alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası çalışmalarda farklı disiplinlere ait bilgi ve becerileri uzman düzeyinde bir araya getirir ve kullanır.
- P.Ç. 14 :** Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B2 Genel Düzeyinde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme yetisine sahip olur.
- P.Ç. 15 :** Bilişim ve iletişim teknolojilerini uzman düzeyinde kullanır.
- Ö.Ç. 1 :** Hellen dininin temel kavramlarını, tanrı-insan ilişkilerini ve polis yapısı içerisindeki dinsel işlevleri tanımlar.
- Ö.Ç. 2 :** Hellen mitolojisini oluşturan anlatıları, ritüellerle ve kült pratikleriyle ilişkilendirerek açıklar.
- Ö.Ç. 3 :** Hellen dünyasında kahraman kültleri, gizem dinleri ve kehanet merkezlerinin toplumsal ve dinsel rolünü değerlendirir.
- Ö.Ç. 4 :** Arkeolojik, epigrafik ve yazılı kaynakları bir arada kullanarak Hellen dinsel yaşamına dair bütüncül yorumlar üretir.
- Ö.Ç. 5 :** Dinsel uygulamaların günlük yaşam, toplumsal yapı ve kimlik inşası üzerindeki etkilerini açıklar.